

บทความวิชาการ

รูปแบบเศรษฐกิจจีนยุคสีจิ้นผิงและ การปรับประยุกต์กับเศรษฐกิจไทย

China's economic model under Xi Jinping and its implications for Thailand

อักษรศรี พานิชสาส์น

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ ประเทศไทย

Aksornsri Phanishsarn

Faculty of Economics, Thammasat University, Bangkok, Thailand

E-mail: 2009sorn@gmail.com

วันที่รับบทความ : 6 กรกฎาคม 2566

วันที่แก้ไขบทความ : 23 กรกฎาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ : 23 กรกฎาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และโมเดลเศรษฐกิจจีนภายใต้การนำของสีจิ้นผิงหรือ “สีโนมิกส์” โดยเฉพาะโมเดลเศรษฐกิจวงจรคู่ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 14 ของจีน เพื่อถอดบทเรียนประสบการณ์ของจีนในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับไทย และปรับประยุกต์เพื่อเสนอแนะรูปแบบเศรษฐกิจไทยยุคหลังโควิด-19

ผลการศึกษาพบว่า จีนสามารถปรับโครงสร้างเศรษฐกิจตามแนวทางสีโนมิกส์ที่ต้องการหันมาเน้นการบริโภคภายในประเทศให้มากขึ้น เพื่อลดการพึ่งพาตลาดภายนอกและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ด้วยโมเดลการพัฒนาในรูปแบบใหม่ จีนสามารถลดสัดส่วนการส่งออกต่อ GDP และค่อย ๆ เพิ่มสัดส่วนการบริโภคภายในประเทศต่อ GDP ได้มากขึ้น

จากการถอดบทเรียนและปรับประยุกต์จากโมเดลจีน มีข้อเสนอแนะเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยในยุคหลังโควิด-19 ด้วย C.C.C. model ประกอบด้วยการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ (Circulation) การบริโภค (Consumption) และการแข่งขัน (Competition) และข้อเสนอแนะเพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ก้าวหน้าทางนวัตกรรมด้วยแนวทาง T.H.A.I. Model นั่นคือ การมุ่งพัฒนาด้านเทคโนโลยี (Technology) ทุนมนุษย์/คนเก่งมีทักษะสูง (Human Capital/Talent) ภาคเกษตรที่ก้าวหน้า (Advanced Agriculture) และอุตสาหกรรมที่ใช้นวัตกรรม (Innovative Industries) ทั้งนี้ จำเป็นต้องตระหนักถึงเงื่อนไขและบริบทของไทยที่ยังคงแตกต่างกับจีนในหลายด้าน

คำสำคัญ : สีโนมิกส์, โมเดลเศรษฐกิจวงจรคู่

Abstract

This article aims to study China's development models and strategies during Xi Jinping's regime or "Xinomics", especially its Dual Circulation Model and the current China's 14th Five Year Plan, in order to learn from China's experiences in addressing similar economic problems that Thailand is facing and analyze its implications to develop a relevant economic framework for Thailand after COVID-19.

Based on the findings, it is concluded that China has been able to restructure its economy to be more consumption-driven by implementing the "Xinomics" approach that sought to reduce its overdependence on foreign markets and technologies. With its new development model, China has successfully reduced its export to GDP ratio and gradually increased its consumption to GDP ratio.

With lessons learned from China's model, this article recommends that Thailand should transform its economy after COVID19 with the C.C.C. framework, which stands for Circulation, Consumption, and Competition, and to be a more advanced and innovative nation with the T.H.A.I. Model covering Technology, Human Capital/ Talent, Advanced Agriculture, and Innovative Industries. Nonetheless, it is imperative to be aware that the context of Thailand is significantly different from China's context in many aspects.

Keywords: Xinomics, Dual Circulation Model

บทนำ

ภายใต้การนำของประธานาธิบดีสีจิ้นผิง รัฐบาลจีนได้ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจีนขนานใหญ่ เนื่องด้วยปัญหาและจุดอ่อนของโมเดลเศรษฐกิจจีนในแบบเดิม แม้ว่าเศรษฐกิจจีนจะเติบโตอย่างก้าวกระโดดในยุคก่อนสีจิ้นผิง หากแต่เป็นการเติบโตที่ไม่ยั่งยืนเน้นตัวเลขเชิงปริมาณมากเกินไป จนสร้างปัญหาหลายอย่าง เช่น ปัญหาการผลิตสินค้าไร้คุณภาพ การผลิตล้นเกินในบางอุตสาหกรรมปัญหาช่องว่างทางรายได้ และปัญหาโครงสร้างเศรษฐกิจที่พึ่งพาภาคต่างประเทศมากเกินไป โดยเฉพาะแรงกดดันจากบริบทและสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนไป จากการเผชิญกับความท้าทายจากปัญหาความขัดแย้งเชิงอำนาจกับสหรัฐฯ และปัญหาผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 ที่สร้างปัญหาอื่น ๆ ตามมา รัฐบาลจีนในยุคสีจิ้นผิงจึงจำเป็นต้องปรับโมเดลการพัฒนาประเทศที่แตกต่างจากผู้นำยุคก่อนหน้า เพื่อลดการพึ่งพาจากต่างประเทศ หันมาสร้างความแข็งแกร่งจากภายใน เน้นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยการบริโภคภายในประเทศ และไม่เน้นเติบโตเชิงปริมาณ แต่เน้นด้านความมั่นคงและรักษาเสถียรภาพให้มากขึ้น

ยุทธศาสตร์และโมเดลเศรษฐกิจจีนภายใต้การนำของสีจิ้นผิงหรือ“สีโนมิกส์” (Xinomics) จึงเน้นการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจขนานใหญ่และได้นำ “โมเดลเศรษฐกิจวงจรคู่” (Dual Circulation Model) มาใช้ เพื่อดึงศักยภาพของพลังหมุนเวียนเศรษฐกิจภายในประเทศ (Internal Circulation) ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับพลังหมุนเวียนเศรษฐกิจภายนอกประเทศ (External Circulation) พร้อม ๆ กับลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และหันมาทุ่มพัฒนาเทคโนโลยีพื้นฐานที่สำคัญเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยี และช่วยให้จีนมีความสามารถในการพึ่งตนเองในด้านเทคโนโลยี หากจีนทำได้สำเร็จ จะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของจีนในการก้าวขึ้นเป็นมหาอำนาจด้านเทคโนโลยีที่จะมาเปลี่ยนโลกในยุคดิจิทัล และกำหนดอนาคตของโลก

ดังนั้น บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบเศรษฐกิจจีนในยุคสีจิ้นผิงโดยเฉพาะโมเดลเศรษฐกิจวงจรคู่ และวิเคราะห์ทิศทางจีนจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 5 ปี ฉบับที่ 14 ของจีน โดยวิธีการศึกษาแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกและข้อมูลทุติยภูมิด้วยการวิจัยเอกสารด้วยกรอบวิเคราะห์ PEST Analysis จาก 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ด้านการเมือง (P) ด้านเศรษฐกิจ (E) ด้านสังคม (S) และด้านเทคโนโลยี (T) เพื่อถอดบทเรียนจากประสบการณ์ของจีนในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับไทย และปรับประยุกต์เพื่อเสนอแนะรูปแบบเศรษฐกิจไทยยุคหลังโควิด-19 ต่อไป

รูปแบบเศรษฐกิจภายใต้สีจิ้นผิง: สีโนมิกส์ (Xinomics)

ภายใต้การบริหารประเทศจีนของประธานาธิบดีสีจิ้นผิงที่เริ่มมาตั้งแต่ปี 2013 แนวทางสีโนมิกส์ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของจีนอย่างต่อเนื่องด้วยการปรับโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจจีนหันมาเน้นรักษาเสถียรภาพ และลดการพึ่งพาภาคต่างประเทศ โดยเฉพาะการลดการนำเข้าเทคโนโลยีที่สำคัญ คือ การปรับโมเดลเศรษฐกิจไม่เน้นตัวเลขการเติบโตเชิงปริมาณ แต่เน้นเชิงคุณภาพ ลดการกระตุ้นเศรษฐกิจที่เกินตัว หันมาเน้นส่งเสริมการผลิตสินค้าที่มีนวัตกรรม และพัฒนาภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคตด้วยยุทธศาสตร์ Made in China 2025 เพื่อมุ่งพัฒนานวัตกรรม การวิจัยขั้นพื้นฐานและคิดค้นเทคโนโลยีของจีนเอง รวมทั้งการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ มีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาออกแบบนโยบายได้อย่างแม่นยำ มุ่งเน้นการบริหารประเทศโดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

ภายใต้การนำของสีจิ้นผิง จีนสามารถพัฒนาในหลายด้านที่เทียบเท่ากับประเทศมหาอำนาจเดิมอย่างสหรัฐฯ ได้สำเร็จ โดยเฉพาะการพัฒนาเทคโนโลยี 5G เทคโนโลยีปัญญา

ประดิษฐ์ A.I. และการมุ่งสู่สังคมไร้เงินสด (Cashless Society) อย่างรวดเร็ว จีนกลายเป็นตลาดออนไลน์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ตลอดจนการเติบโตของผู้ประกอบการสตาร์ทอัพ และการขยายตัวของเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม (Platform Economy) อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในยุคหลังโควิด-19 เป็นตัวเร่งให้ชาวจีนปรับวิถีชีวิตสู่สังคมดิจิทัลมากขึ้น ยุทธศาสตร์จีนในยุคสีจิ้นผิงมุ่งสู่เศรษฐกิจดิจิทัลอย่างจริงจัง และมีพัฒนาการในด้านนวัตกรรมทางการเงินที่โดดเด่นในระดับโลก โดยเฉพาะการพัฒนาเงินดิจิทัลโดยธนาคารกลางในลักษณะ Retail Central Bank Digital Currency ได้สำเร็จเป็นชาติแรกของโลกหรือที่เรียกว่า “เงินหยวนดิจิทัล” และตั้งแต่เดือนเมษายน ปี 2020 ธนาคารกลางของจีนได้นำเงินหยวนดิจิทัลมาให้ชาวจีนได้ทดลองใช้จับจ่ายซื้อของในชีวิตประจำวัน จึงเป็นพัฒนาการของนวัตกรรมทางการเงินที่ก้าวหน้าล้ำสมัย และสอดคล้องกับวิถีชีวิตดิจิทัลของชาวจีนในปัจจุบัน

สำหรับผลการศึกษาวิเคราะห์ลักษณะเด่นของแนวทางสีโนมิกส์ สรุปได้ ดังนี้

1. แนวทางสีโนมิกส์ไม่เน้นเติบโตแต่เน้นมั่นคง และให้ความสำคัญกับการรักษาเสถียรภาพเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะหลังจากเกิดการระบาดของโควิด-19 จีนหันมาเน้นความมั่นคงทางอาหารอย่างจริงจัง เพื่อให้จีนผลิตอาหารได้เองภายในอย่างเพียงพอเพื่อคนจีนทั่วประเทศ
2. แนวทางสีโนมิกส์ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจีนมาเน้นภาคการบริโภคภายในประเทศให้มากขึ้น เพื่อลดการพึ่งพาภาคต่างประเทศ และใช้ประโยชน์จากศักยภาพของเศรษฐกิจภายในและตลาดขนาดใหญ่ของจีน
3. แนวทางสีโนมิกส์ลดการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ หันมาเน้นการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีของจีนเอง โดยทุ่มงบประมาณเพื่อการวิจัยพื้นฐานอย่างเต็มที่ รวมทั้งยกระดับอุตสาหกรรมแห่งอนาคตด้วยยุทธศาสตร์ Made in China 2025
4. แนวทางสีโนมิกส์เน้นการจัดความยากจนเพื่อยกระดับรายได้และความเป็นอยู่ของชาวจีน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างสังคมพอกินพอใช้รอบด้าน (“สังคมเสี่ยวคัง” ในภาษาจีนกลาง)
5. แนวทางสีโนมิกส์เน้นการพัฒนาชนบทให้เป็นเมือง(Urbanization) กระจายความเจริญสู่ชนบท เน้นสร้าง

งานและเพิ่มรายได้ให้ชาวจีนในชนบท เพื่อขยับขึ้นเป็นกลุ่มชนชั้นกลางที่จะเป็นพลังการบริโภคระลอกใหม่ของจีนต่อไป

6. แนวทางสีโนมิกส์เน้นลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ด้วยการผลักดันแนวคิดรุ่งเรืองร่วมกัน(Common Prosperity) เพื่อให้ผู้ที่มีความมั่งคั่งมากกว่าควรต้องแบ่งปันและช่วยเหลือผู้ที่ยากไร้กว่า เพื่อเป้าหมายในการสร้างสังคมที่มีความรุ่งเรืองร่วมกัน

7. แนวทางสีโนมิกส์เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และส่งเสริมคนเก่งที่มีทักษะสูง (Talent) ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งอนาคต ทั้งที่เป็นคนรุ่นใหม่ในจีนและในต่างประเทศ

8. แนวทางสีโนมิกส์เน้นการยกระดับและพัฒนาภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector) ไม่เน้นเศรษฐกิจฉาบฉวย และไม่สนับสนุนเศรษฐกิจเก็งกำไร เช่น ห้ามการเก็งกำไรในอสังหาริมทรัพย์ และห้ามทำธุรกรรมเงินคริปโตทุกชนิด

9. แนวทางสีโนมิกส์เน้นการพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน โดยเฉพาะธนาคารกลางของจีนได้พัฒนา “เงินหยวนดิจิทัล” เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอย (Retail Central Bank Digital Currency) จนสำเร็จเป็นประเทศแรกของโลก

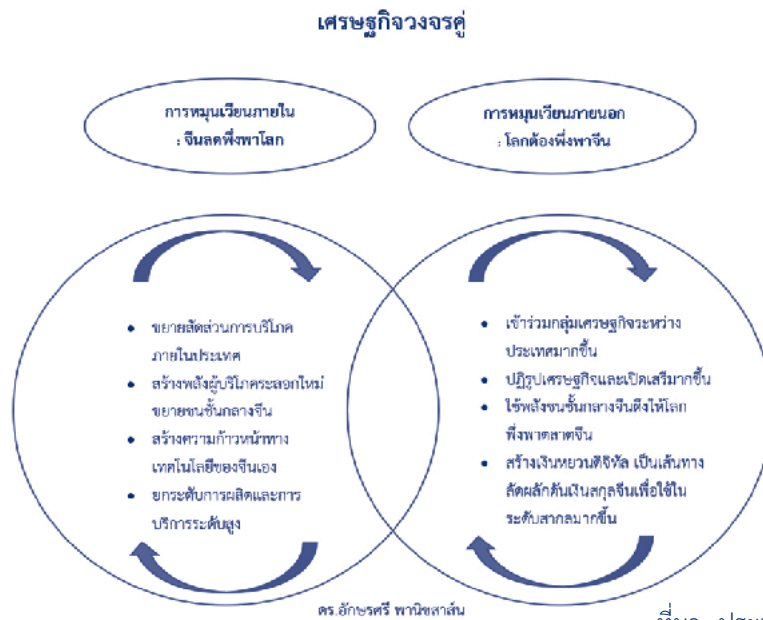
10. แนวทางสีโนมิกส์เน้นพัฒนาประเทศมุ่งสู่เศรษฐกิจดิจิทัล และขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลและนำผลการวิเคราะห์ฐานข้อมูลขนาดใหญ่มาออกแบบนโยบายได้อย่างแม่นยำและตรงจุด

11. แนวทางสีโนมิกส์เน้นพัฒนาภาคเกษตรที่ทันสมัย ด้วยการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรที่ล้ำหน้า เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้งการสนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้กลับถิ่นเกิดเพื่อพัฒนาภาคเกษตรที่ก้าวหน้าในท้องถิ่นของตน

12. แนวทางสีโนมิกส์เน้นการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืนให้ความสำคัญกับการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ลดการสร้างมลพิษ และส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด ตลอดจนการพัฒนาอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้าอย่างจริงจัง

13. แนวทางสีโนมิกส์ไม่ใช่แนวทางสู่การเป็นรัฐสวัสดิการที่เน้นการแจกเงินหรือแจกสิ่งของให้ประชาชน จนไม่ยอมทำงานเผื่อรอคอยการช่วยเหลือจากรัฐ สีจิ้นผิงมองว่า จะกลายเป็นปัญหาติดกับดักของรัฐสวัสดิการ (Trap of Welfarism)

แผนภาพที่ 1 โมเดลเศรษฐกิจวงจรคู่ของจีน (Dual Circulation Model)

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้เขียน, 2565

14. แนวทางสีโนมิกส์เน้นกระตุ้นการแข่งขันในภาคธุรกิจ ลดการครอบงำทางธุรกิจของทุนขนาดใหญ่ พร้อม ๆ กับการกำกับดูแลและยึดมั่นในกฎหมาย โดยนำกฎหมายมาใช้จัดระเบียบทุน เพื่อกำกับดูแลกิจกรรมทางธุรกิจต่าง ๆ

ทั้งนี้ จุดเด่นที่สำคัญอีกด้านในยุคสีจิ้นผิง คือ การให้ความสำคัญกับบทบาทภาครัฐ ใช้การเมืองนำเศรษฐกิจ โดยเฉพาะบทบาทของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในแวดวงวิชาการและกลุ่มจับตาสีจิ้นผิง ได้วิเคราะห์ว่า ภายใต้การนำของสีจิ้นผิง เศรษฐกิจจีนกลายเป็น “ระบบทุนนิยมโดยรัฐที่มีพรรคเป็นใหญ่” (Party-State Capitalism) พรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นผู้คุมอำนาจทั้งหมดในจีน และแทรกตัว/แทรกซึมคอยกำกับอยู่ในกลไกต่างๆ ของเศรษฐกิจและภาคธุรกิจจีน มีการเมืองแบบรวมศูนย์อำนาจและนำกลไกรัฐมาจัดระเบียบทางเศรษฐกิจ เพื่อรักษาเสถียรภาพ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการแข่งขันภาคเอกชน เพื่อประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ

โมเดลเศรษฐกิจวงจรคู่ (Dual Circulation Model)

เมื่อเดือนตุลาคมปี 2020 ในการประชุมคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้ประกาศนำโมเดล

“เศรษฐกิจวงจรคู่” มาใช้เป็นแกนหลักในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจีน โดยจะเน้น “การหมุนเวียนภายในประเทศ” ควบคู่และเชื่อมโยงกับ “การหมุนเวียนเศรษฐกิจภายนอก” เพื่อดึงศักยภาพของเศรษฐกิจภายในของจีน และสร้างพลังทางเศรษฐกิจให้ทั่วโลกหันมาพึ่งพาจีนมากขึ้น พร้อม ๆ กับลดการพึ่งพาต่างประเทศด้านเทคโนโลยี หันมาพัฒนาความสามารถของจีนในการคิดค้นนวัตกรรม

ทั้งนี้ คำว่า “การหมุนเวียนของเศรษฐกิจ” หมายถึง การหมุนเวียนของกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกประเทศ เช่น การบริโภค การผลิต การลงทุนของรัฐและเอกชน และกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ นอกจากนี้ ทางการเงินได้ประกาศชัดเจนว่า ในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจีนตามแนวทางนี้ ไม่ได้หมายความว่า จีนจะปิดประเทศ หากแต่ยังคงเดินหน้าเปิดกว้างติดต่อกับเศรษฐกิจโลก เพื่อสร้างสมดุลของทั้งสองวงจรเศรษฐกิจ ประเด็นสำคัญของโมเดลเศรษฐกิจวงจรคู่ของจีน สรุปไว้ในแผนภาพที่ 1

ที่สำคัญ โมเดลเศรษฐกิจวงจรคู่ถือเป็นหัวใจหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปีของจีนฉบับที่ 14 (ปี 2021-2025) และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาตามวิสัยทัศน์ 2035 ที่ทางการประกาศไว้ (China

Vision 2035) เพื่อให้จีนเป็นประเทศที่มีความทันสมัยในระบอบสังคมนิยม (Socialist Modernization)

ทั้งหมดนี้ สะท้อนทิศทางในอนาคตของเศรษฐกิจจีนที่จะลดการพึ่งพาภาคต่างประเทศ หันมาสร้างพลังการบริโภคภายในจีน โดยเฉพาะการตั้งเป้าหมายเพิ่มชนชั้นกลางของจีนให้มากขึ้นอีกเท่าตัว และใช้ศักยภาพจากอุปสงค์ของตลาดผู้บริโภคขนาดใหญ่ของจีน ในการดึงดูดภาคเศรษฐกิจภายนอกให้หันมาพึ่งพาพลังการซื้อหรือการนำเข้าของจีนเพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ต้องพึ่งพารายได้จากตลาดขนาดใหญ่ของจีนให้มากขึ้น ในที่สุด ก็จะทำให้จีนสามารถมีอำนาจต่อรองและมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจในระดับโลกมากขึ้นกล่าวคือ การใช้ภาคเศรษฐกิจภายนอกเป็นแรงเสริมในการขับเคลื่อนพลวัตของเศรษฐกิจภายในของจีนนั่นเอง

บทวิเคราะห์: ถอดบทเรียนรูปแบบเศรษฐกิจจีน

ผลจากการปรับรูปแบบใหม่ของเศรษฐกิจจีนตามแนวทางสีโนมิกส์ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจีนที่แตกต่างจากรูปแบบเดิมในหลายด้าน จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบดัชนีเศรษฐกิจในยุคก่อนสีจิ้นผิง (ปี 2012) และยุคสีจิ้นผิง (ตั้งแต่ปี 2013 เป็นต้นไป) พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจีนได้ตามเป้าหมายในหลายด้าน โดยเฉพาะผลสำเร็จจากการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจที่เคยพึ่งพาการส่งออกและมีการกระจุกตัวของตลาดหลักเพียงไม่กี่แห่งจนเกิดความเสี่ยงจากภายนอก จากเดิมในยุคก่อนสีจิ้นผิงที่มีสัดส่วนการส่งออกต่อ GDP สูงถึงร้อยละ 25.49

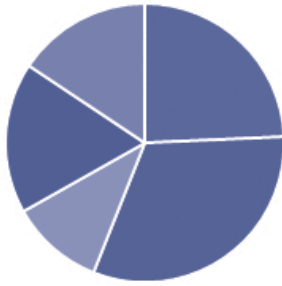
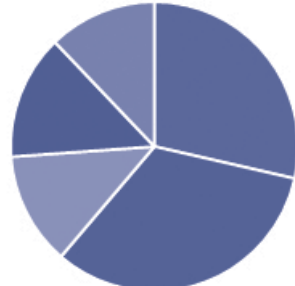
ในปี 2012 หากแต่รัฐบาลสีจิ้นผิงสามารถปรับดัชนีดังกล่าวลดลงเหลือร้อยละ 18.72 ในปี 2021 รวมทั้งสามารถปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจีนหันมาเน้นการบริโภคในประเทศได้มากขึ้น โดยมีสัดส่วนร้อยละ 54.30 ต่อ GDP ในปี 2020 ตลอดจนมีความก้าวหน้าด้านนวัตกรรม โดยวัดจากดัชนีนวัตกรรมระดับโลก (Global Innovation Index) ที่เพิ่มขึ้นจากอันดับที่ 34 ของโลกในปี 2012 มาเป็นอันดับที่ 12 ของโลกในปี 2021

ที่สำคัญ แนวทางสีโนมิกส์ได้ช่วยการยกระดับรายได้เฉลี่ยต่อหัวของชาวจีนอย่างชัดเจน จากในปี 2012 ยุคก่อนสีจิ้นผิง ชาวจีนเคยมีรายได้เฉลี่ยต่อหัว (GDP Per Capita) อยู่ที่ 6,283 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อปี (จัดเป็นอันดับที่ 94 ของโลก) หากแต่ตัวเลขในปี 2021 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของชาวจีนได้เพิ่มสูงขึ้นเป็นเท่าตัว มาอยู่ที่ระดับ 12,556 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อปี (ขยับขึ้นเป็นอันดับที่ 64 ของโลก) รวมทั้ง “นโยบายจัดความยากจนแบบตรงจุด” ของสีจิ้นผิง ทำให้สามารถจัดความยากจนในประเทศจีนได้สำเร็จมาตั้งแต่ปลายปี 2020 ช่วยให้ผู้ยากไร้ในชนบทจีนจำนวน 98.99 ล้านคน สามารถหลุดพ้นจากความยากจนทำให้ชาวจีนในชนบทมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีส่วนช่วยให้รายได้เฉลี่ยต่อหัวของจีนทั้งประเทศเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด จนบรรลุเป้าหมายของรัฐในการขยายกลุ่มชนชั้นกลางจีนที่มีอำนาจซื้อมากขึ้นด้วยสำหรับรายละเอียดดัชนีเศรษฐกิจจีนที่สำคัญเชิงเปรียบเทียบสรุปไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบดัชนีทางเศรษฐกิจของจีน ในยุคก่อนสีจิ้นผิงและยุคสีจิ้นผิง

ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ	ยุคก่อนสีจิ้นผิง ปี 2012	ยุคสีจิ้นผิง ตั้งแต่ปี 2013
รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี (GDP Per Capita)	6,283 ดอลลาร์สหรัฐ อันดับที่ 94 ของโลก Source :IMF	12,556 ดอลลาร์สหรัฐ อันดับที่ 64 ของโลก(ปี 2021) Source :World Bank
สัดส่วนการส่งออกต่อ GDP	ร้อยละ 25.49 Source :World Bank	ร้อยละ 18.72 (ปี 2021) Source : HKTDC research

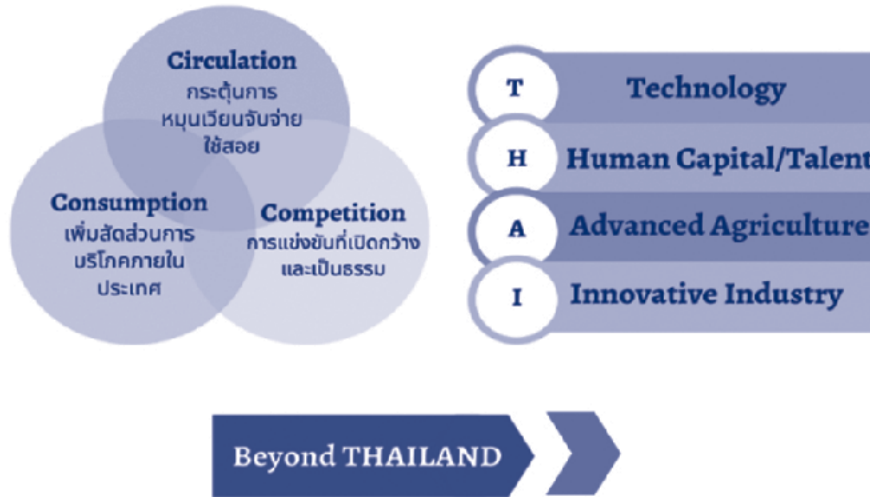
ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบดัชนีทางเศรษฐกิจของจีน ในยุคก่อนสีจิ้นผิงและยุคสีจิ้นผิง

ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ	ยุคก่อนสีจิ้นผิง ปี 2012	ยุคสีจิ้นผิง ตั้งแต่ปี 2013
สัดส่วนตลาดส่งออกหลัก	Source: World Bank 	(ปี 2021) Source : HKTDC research
สัดส่วนใช้จ่ายการบริโภคต่อ GDP	ร้อยละ 51.14 Source : World Bank	ร้อยละ 54.30 (ปี 2020) Source : Statista
โครงสร้าง GDP	การบริโภคร้อยละ 35.36 การลงทุน ร้อยละ 46.19 การใช้จ่ายภาครัฐ ร้อยละ 15.76 การส่งออกร้อยละ 25.49 การนำเข้าร้อยละ 22.78 Source : CEIC, World Bank 	การบริโภคร้อยละ 37.74 การลงทุนร้อยละ 43.12 การใช้จ่ายภาครัฐ ร้อยละ 16.71 การส่งออกร้อยละ 18.50 การนำเข้าร้อยละ 16.01 Source : CEIC, World Bank
จำนวนผู้ยากไร้มีรายได้ต่ำกว่าเส้นแบ่งความยากจน	98.99 ล้านคน Source : Statista 0 คน (ปี 2020)	Source : Statista ดัชนีนวัตกรรมโลก
Global Innovation Index (GII)	อันดับที่ 34 ของโลก Source : World Intellectual Property Organization	อันดับที่ 12 ของโลก (ปี 2021) Source : World Intellectual Property Organization

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้เขียน, 2565

แผนภาพที่ 2 ข้อเสนอแนะรูปแบบเศรษฐกิจไทยยุคหลังโควิด-19

CCC + T.H.A.I Model

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้เขียน, 2565

ข้อเสนอแนะและการปรับประยุกต์กับเศรษฐกิจไทย

ประเทศไทยประสบกับปัญหาเศรษฐกิจหลายด้านที่คล้ายคลึงกับประเทศจีน ทั้งปัญหาความยากจน ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ตลอดจนปัญหาโครงสร้างเศรษฐกิจที่พึ่งพาภาคต่างประเทศมากเกินไป ทั้งในด้านการส่งออก การนำเข้าพลังงาน การนำเข้าเทคโนโลยี และการพึ่งพารายได้หลักจากนักท่องเที่ยวต่างประเทศมากเกินไป เป็นต้น ทำให้ประเทศไทยมีความอ่อนไหวต่อความเสี่ยงจากภายนอกและผลกระทบต่าง ๆ ที่ตามมา โดยเฉพาะความเสี่ยงจากปัญหาภูมิรัฐศาสตร์จากความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจ ตลอดจนปัญหาวิกฤตจากโรคอุบัติใหม่ดังเช่นวิกฤตโควิด-19 ที่ผ่านมา

นอกจากนี้ เศรษฐกิจไทยยังมีจุดอ่อนด้านการแข่งขัน สะท้อนบริบทของไทยที่แตกต่างกับจีนซึ่งเป็นประเทศที่มีการแข่งขันสูงมาก ในขณะที่ ระบบเศรษฐกิจไทยยังคงมีปัญหาด้านผูกขาดในหลายอุตสาหกรรมและบริการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เกิดปัญหาจากการครอบงำของทุนใหญ่ จนทำให้ไม่มีการแข่งขันในบางธุรกิจของไทย เช่น ธุรกิจพลังงาน เป็นต้น

ดังนั้น จากปัญหาเชิงโครงสร้างของเศรษฐกิจไทย และผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 ต่อเศรษฐกิจไทย จึงสะท้อนความจำเป็นที่จะต้องจัดลำดับความสำคัญเชิงนโยบาย (priority) ในการปรับรูปแบบเศรษฐกิจของไทยเพื่อลดการพึ่งพาภาคต่างประเทศและการพึ่งพาอุปสงค์จากภายนอกที่มากเกินไป และควรหันมาเน้นสร้างความแข็งแกร่งจากภายในให้กับเศรษฐกิจไทย และยกระดับรายได้ รวมทั้งการส่งเสริมการแข่งขันที่เปิดกว้างและเป็นธรรมให้มากขึ้น

เมื่อถอดบทเรียนจากประสบการณ์ของจีนที่เคยมีปัญหาลักษณะคล้ายกับเศรษฐกิจไทย และจีนสามารถแก้ไขได้ด้วยแนวทางสีโนมิกส์ จึงนำมาปรับประยุกต์และจัดทำข้อเสนอแนะรูปแบบเศรษฐกิจไทยยุคหลังโควิด-19 ได้ดังนี้

ประการแรก ข้อเสนอแนะการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทย จากการวิเคราะห์โมเดลเศรษฐกิจวงจรคู่ของจีน ซึ่งเป็นรูปแบบเศรษฐกิจที่เน้นการหมุนเวียนภายในประเทศควบคู่ไปกับการหมุนเวียนภายนอกประเทศ จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับประยุกต์มาเป็นแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยในระดับมหภาค เพื่อเน้นการสร้างความแข็งแกร่งจากภายในของเศรษฐกิจไทยให้มากขึ้น ได้แก่ C.C.C. model ที่เน้นการจัดลำดับความสำคัญให้กับการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ

(Circulation) การบริโภค (Consumption) และการแข่งขัน (Competition) โดยมีคำอธิบาย ดังนี้

C - Circulation ไทยควรปรับโครงสร้างเศรษฐกิจหันมากระตุ้นการหมุนเวียนจับจ่ายใช้สอยภายในประเทศให้มากขึ้น โดยเน้นการสร้างความแข็งแกร่งจากภายใน สร้างงาน/สร้างรายได้ และควรมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น (Local Economy) เพื่อการกระจายความเจริญไปยังภูมิภาคต่างๆ ของไทยอย่างทั่วถึง ลดการกระจุกตัวในเมืองใหญ่ สร้างความเป็นเมืองให้ชนบท (Urbanization) และสร้างงาน/สร้างรายได้ในระดับท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของคนไทยในแต่ละภูมิภาคได้อีกทางหนึ่งด้วย

C - Consumption ไทยควรเพิ่มสัดส่วนการบริโภคภายในประเทศต่อ GDP ให้มากขึ้น เพื่อกระจายความเสี่ยงและลดการพึ่งพาอุปสงค์จากภายนอกที่มากเกินไป จากตัวเลขในปี 2020 ไทยต้องพึ่งพารายได้จากภาคส่งออกสูงถึงร้อยละ 51.5 ของ GDP และพึ่งพาภาคท่องเที่ยวจากต่างประเทศร้อยละ 12 ของ GDP จึงควรปรับโครงสร้างเพื่อดึงดูดภาพของผู้นักบริโภคในประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มชนชั้นกลางของไทยจำนวนไม่น้อยที่กำลังซื้อและควรหันมาท่องเที่ยวในประเทศให้มากขึ้นเพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นในขณะนี้ เศรษฐกิจไทยยังมีสภาพคล่องทางการเงินที่จะมาช่วยกันจับจ่ายใช้สอย เพื่อสร้างพลังการบริโภคและกระตุ้นการหมุนเวียนของเศรษฐกิจ

C- Competition ไทยควรเน้นการแข่งขันที่เปิดกว้างและเป็นธรรมในภาคธุรกิจเอกชนให้มากขึ้น ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมในภาคธุรกิจ และจัดการทุนผูกขาดที่ครอบงำตลาดอย่างจริงจัง เพื่อเปิดโอกาสทางธุรกิจให้ผู้ประกอบการรายย่อย และไม่ให้อำนาจเบียดเบียนจากทุนใหญ่หรือทุนผูกขาดอีกต่อไป

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ข้อเสนอแนะโมเดล C.C.C. สำหรับประเทศไทย ภายใต้บริบทและสภาพปัญหาบางด้านของไทยที่แตกต่างกับจีน จำเป็นต้องปรับประยุกต์เพิ่มเติมจากโมเดลจีน เพื่อหันมาเน้นให้ความสำคัญกับประเด็นการแข่งขัน โดยเพิ่มตัว C : Competition ด้วย เนื่องจากมีหลายภาคธุรกิจในไทยที่ยังคงมีทุนผูกขาดครอบงำและไม่เกิดการแข่งขันที่แท้จริงในขณะที่รัฐบาลจีนปล่อยให้เอกชนแข่งขันกันอย่างเต็มที่ เอกชนจีนต้องแข่งขันกันอย่างเข้มข้น และพัฒนาตนเองเพื่อเอาชนะคู่แข่งทางธุรกิจ จึงเป็นจุดแข็งของจีนที่

ฝ่ายไทยจะต้องเรียนรู้เพื่อขจัดจุดอ่อนของไทยด้านการแข่งขันต่อไป

ดังนั้น ข้อเสนอแนะโมเดล C.C.C. สำหรับกรณีประเทศไทยในผลการศึกษาครั้งนี้จึงไม่ได้มีเพียงแค่การกระตุ้นการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ และเพิ่มสัดส่วนการบริโภคภายในประเทศให้มากขึ้น แต่ได้เพิ่มประเด็นการแข่งขัน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของไทยด้วย รัฐบาลไทยควรให้ความสำคัญกับเรื่องของการแข่งขันในภาคเอกชนให้มากขึ้นและนำกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่มาบังคับใช้ให้เกิดการแข่งขันอย่างแท้จริงโดยเฉพาะพรบ.การแข่งขันทางการค้า ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยเอื้อให้เศรษฐกิจไทยสามารถปรับโครงสร้างในระดับมหภาคได้ตามที่วางเป้าหมายไว้

นอกจากนี้ บริบทสำคัญที่แตกต่างระหว่างกรณีของไทยและจีนอีกด้าน คือ ไทยมีขนาดของตลาดภายในประเทศที่ค่อนข้างเล็กเมื่อเปรียบเทียบกับจีน อย่างไรก็ตาม ไทยยังมีตลาดศักยภาพของประเทศเพื่อนบ้านและประเทศต่าง ๆ ที่เข้าร่วมกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจ/จัดทำข้อตกลงการค้าเสรีกับไทยหลายฉบับ โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียน และประเทศในกลุ่มการค้าเสรี Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) ล้วนเป็นตลาดศักยภาพสำหรับประเทศไทย ดังนั้น จึงควรที่จะเชื่อมโยงกับตลาดของประเทศเหล่านั้นอย่างจริงจัง และภาคธุรกิจไทยควรปรับมุมมองและวิสัยทัศน์แบบไร้พรมแดน เพื่อมุ่งสู่ Beyond Thailand ไม่จำกัดแค่ภายในประเทศ เช่น การผลิตสินค้าเพื่อมุ่งป้อนตลาดในระดับภูมิภาคไม่ใช่เน้นเพียงแค่ตลาดภายในประเทศไทยโดยเฉพาะการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการในระดับพรีเมียม เพื่อป้อนตลาดกำลังซื้อสูงในประเทศที่ร่วมมือกับไทยเหล่านั้น เป็นต้น

ประการที่สอง ข้อเสนอแนะรูปแบบเศรษฐกิจสำหรับประเทศไทย เพื่อมุ่งสู่การเป็นประเทศที่ก้าวหน้าทางนวัตกรรมด้วยแนวทาง T.H.A.I. Model โดยคำว่า T.H.A.I. มีความหมายของแต่ละตัวย่อ ดังนี้

1. T คือ Technology ประเทศไทยจำเป็นต้องใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและใช้เทคโนโลยีในการบริหารประเทศเพื่อแก้ปัญหาให้มากขึ้น รวมทั้งการยกระดับเทคโนโลยีแห่งอนาคตที่สอดคล้องกับจุดแข็งของประเทศไทย เช่น ไทยมีจุดแข็งจากหลากหลายทางชีวภาพ จึงควรมีการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ

อย่างจริงจังและนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตร เช่น การนำเทคโนโลยีชีวภาพมาแปรรูปสำหรับหลังเพื่อพัฒนาเป็นพลาสติกชีวภาพ (Bioplastics) ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทาง BCG model (Bio-Circular-Green Economy) ที่รัฐบาลไทยได้ริเริ่มไว้แล้ว

นอกจากนี้ ในยุคหลังโควิด-19 รัฐบาลไทยควรใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างโอกาสให้กลุ่มต่าง ๆ เช่น การจัดให้มีการเรียนออนไลน์ เพื่อการเรียนรู้ทักษะใหม่ (Reskill) รวมทั้งการนำนวัตกรรมทางการเงิน (FinTech) มาช่วยให้ภาคธุรกิจได้เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้สะดวกขึ้น โดยใช้ข้อมูลดิจิทัลประเมินความเสี่ยงของผู้ที่อาจจะขาดหลักประกันหรือไม่มีเงินเดือนประจำ เป็นต้น ทั้งนี้ การนำเทคโนโลยีมาขับเคลื่อนสู่เศรษฐกิจดิจิทัลจะต้องไม่สร้างความเหลื่อมล้ำในการเข้าสู่เทคโนโลยี (Digital Divide) ภาครัฐจึงควรดูแลและสนับสนุนให้ผู้ด้อยโอกาสได้เข้าถึงเศรษฐกิจดิจิทัลให้มากขึ้น เช่น ช่วยเหลือเรื่องการเข้าถึงอุปกรณ์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต ค่าบริการ และจัดอบรมทักษะดิจิทัลพื้นฐาน (Basic Digital Literacy) เป็นต้น

2. H คือ Human Capital การพัฒนาทุนมนุษย์ ในยุคหลังโควิด-19 ที่มีการเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้น ซับซ้อน มีความไม่แน่นอนมากขึ้น จึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่สำคัญที่สุด รัฐบาลไทยต้องพัฒนาและยกระดับแรงงานไทยให้เป็นทุนมนุษย์ เน้นการพัฒนาทักษะขั้นสูงและทักษะด้านดิจิทัล เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้เต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ การทำงาน การทำธุรกิจออนไลน์ และทักษะในการปรับตัว พร้อมเรียนรู้ตลอดเวลา รวมทั้งนโยบายส่งเสริมคนเก่งที่มีศักยภาพและมีทักษะสูง (Talent) อย่างจริงจัง ส่งเสริมศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ของคนรุ่นใหม่และเยาวชน โดยใช้มาตรการดึงดูดและให้แรงจูงใจคนเก่งทักษะสูงจำนวนไม่น้อยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ เพื่อให้กลับมาช่วยกันพัฒนาประเทศ รวมทั้งการเชิญชวนคนเก่งที่มีประสบการณ์จากทั่วโลกให้เข้ามาทำงานในประเทศไทยให้มากขึ้น

3. A คือ Advanced Agriculture การยกระดับภาคเกษตรที่ก้าวหน้าและใช้เทคโนโลยีทันสมัย โดยเฉพาะการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการเกษตร (Agri Tech) และเทคโนโลยีผลิตอาหารเพื่ออนาคต (Future Food) เพื่อสร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปสมัยใหม่และมีมูลค่าสูง

จากกรณีศึกษาของจีนที่มีนโยบายส่งเสริมภาคเกษตรให้ทันสมัยและนำเทคโนโลยีมาใช้พัฒนาภาคเกษตรอย่างจริงจังเพื่อการสร้างความมั่นคงทางอาหาร และสอดคล้องกับนโยบายที่จะหันมาเน้นการหมุนเวียนของเศรษฐกิจภายในประเทศด้วย

นอกจากนี้ รัฐบาลไทยควรจะมีมาตรการส่งเสริมและดึงดูดให้คนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถกลับไปร่วมพัฒนาภาคเกษตรที่ทันสมัยในจังหวัดบ้านเกิด โดยมีกรณีตัวอย่างของประเทศจีนที่มีนโยบายให้เงินอุดหนุนคนรุ่นใหม่กลับไปเริ่มต้นทำธุรกิจทางการเกษตรที่บ้านเกิด โดยจะต้องนำเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ก้าวหน้ามาพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่นบ้านเกิดของตนเองด้วย

4. I คือ Innovative Industry การยกระดับภาคอุตสาหกรรมเพื่ออนาคต มุ่งเน้นพัฒนาเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นและเพื่อแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างยั่งยืน เช่น การสร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะรถยนต์ไฟฟ้าที่ใช้พลังงานสะอาด ทั้งนี้ ในกรณีของการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมรถยนต์ไฟฟ้า รัฐบาลไทยควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทั้งด้านอุปสงค์ อุปทานและการเตรียมความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน รัฐต้องกล่าลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการใช้งานรถยนต์ไฟฟ้าทั่วประเทศ ในด้านอุปสงค์ รัฐบาลไทยจะต้องมีความจริงจังและมีความต่อเนื่องของนโยบายที่ส่งเสริมให้มีการใช้งานรถยนต์ไฟฟ้าให้มากขึ้น และในด้านการผลิต นอกจากการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศแล้ว รัฐบาลไทยควรส่งเสริมด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตเพื่อสร้างห่วงโซ่อุปทานของรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทยต่อไป

สรุป

ผลการศึกษารูปแบบเศรษฐกิจจีนยุคสีจิ้นผิงและวิเคราะห์จุดเด่นของแนวทางสีจิ้นผิงทั้ง 14 ด้าน ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ทิศทางจีนภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14 สรุปได้ดังนี้ (1) โมเดลใหม่ของจีนไม่เน้นเติบโตแต่เน้นมั่นคงเพื่อรักษาเสถียรภาพโดยเฉพาะในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 14 ของจีนเป็นครั้งแรกที่ไม่ระบุเป้าหมาย

ตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจไว้ในแผนพัฒนาฯ (2) โมเดลใหม่ของจีนเน้นลดการพึ่งพาภาคต่างประเทศ และหันมาให้ความสำคัญกับการบริโภคภายในประเทศเพื่อตั้งศักยภาพและข้อได้เปรียบจากขนาดของตลาดภายในจีนพร้อม ๆ กับการดึงดูดให้ต่างประเทศต้องหันมาพึ่งพาพลังซื้อจากตลาดจีนให้มากขึ้น (3) โมเดลใหม่ของจีนเน้นด้านการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อลดการนำเข้าและสร้างการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี โดยทุ่มเทงบประมาณด้านการวิจัยพื้นฐานอย่างเต็มที่ (4) เน้นการเติบโตเชิงคุณภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด โดยในแผนพัฒนาฯ ของจีนฉบับนี้ระบุให้ดัชนีชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานมีสภาพเป็นเป้าหมายเชิงบังคับที่ต้องทำให้สำเร็จ

ที่สำคัญ ลักษณะเด่นของแนวทางสีโนมิกส์จะเน้นการเมื่อนำเศรษฐกิจมาขึ้นกลไกรัฐเข้ามามีบทบาทในการจัดระเบียบกิจกรรมเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างจริงจัง เน้นปราบคอร์รัปชัน เน้นขจัดความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ด้วยแนวคิดรุ่งเรืองร่วมกัน เร่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจลดการพึ่งพาต่างประเทศ เน้นขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และไม่เน้นตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจเชิงปริมาณ ลดการกระตุ้นเศรษฐกิจที่เกินตัว หันมาผลิตสินค้าที่มีนวัตกรรมและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมแห่งชาติ มีทิศทางมุ่งสู่เศรษฐกิจดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนล้วนให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการผลิตที่ก้าวหน้า เน้นการสร้างนวัตกรรมและพัฒนาเทคโนโลยีของจีนเอง และการให้แรงจูงใจและส่งเสริมคนเก่งที่มีทักษะสูง เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจของจีน

ในการวิเคราะห์และประเมินผลสำเร็จของการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจีนตามแนวทางสีโนมิกส์ ผลการศึกษาพบว่า สีจิ้นผิงสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่แตกต่างจากรูปแบบเดิมในหลายด้าน (ดังที่แสดงในตารางที่ 1) มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจจีนอย่างชัดเจน ลดการพึ่งพาภาคส่งออก และช่วยยกระดับรายได้ขยายกลุ่มชนชั้นกลางในจีนที่มีอำนาจซื้อมากขึ้นจึงปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจีนมาเน้นการบริโภคในประเทศได้มากขึ้น

สำหรับข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทยจากการถอดบทเรียนประสบการณ์และรูปแบบการปรับโมเดลของ

เศรษฐกิจจีน สรุปว่ารัฐบาลไทยควรมีการวางยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการทั้งระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาวในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยในระดับมหภาค เพื่อลดการพึ่งพาต่างประเทศ ดังที่ผลการศึกษาได้เสนอแนะแนวทาง C.C.C. Model ที่เน้นการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ (Circulation) กระตุ้นการบริโภคภายในประเทศ (Consumption) และส่งเสริมการแข่งขันที่เปิดกว้างและเป็นธรรม (Competition) ควบคู่ไปกับการปรับรูปแบบเศรษฐกิจไทยในยุคหลังโควิด-19 ให้มีความทันสมัยและก้าวหน้าตามแนวทาง T.H.A.I model โดยเน้นการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี (T) การพัฒนาทุนมนุษย์และคนเก่งที่มีทักษะสูง (H) การพัฒนาภาคเกษตรที่ทันสมัยด้วยเทคโนโลยี (A) และการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีการใช้นวัตกรรมแห่งอนาคต (I)

ทั้งนี้ ในการถอดบทเรียนจากโมเดลจีน จำเป็นต้องตระหนักถึงเงื่อนไขและบริบทไทยที่ยังคงแตกต่างกับจีนในหลายด้าน เช่น การแข่งขันอย่างเข้มข้นของภาคเอกชนจีน ความมีเอกภาพของระบบแบบจีนทั้งในระดับรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น การมีกลไกติดตามประเมินผลงานที่เข้มแข็ง และมีความเด็ดขาดในการจัดการปัญหาโดยกำหนดบทลงโทษที่เข้มงวด มีการปราบคอร์รัปชันอย่างจริงจัง ตลอดจนการปลูกฝังความรักชาติอย่างแนบแน่น เพื่อใช้ยึดเหนี่ยวจิตใจและสร้างความสามัคคี โดยเฉพาะจีนมีจุดแข็งในด้านความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่ชาวจีนมีต่อผู้นำและคณะผู้บริหารประเทศจีน หากแต่ประเด็นนี้กลับเป็นจุดอ่อนของไทยที่มีปัญหาวิกฤตศรัทธาต่อผู้นำและภาครัฐ ดังนั้น สิ่งสำคัญที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จในกรณีของไทย คือ การสร้างความไว้วางใจกัน (Trust) และสร้างความเชื่อมั่นลดความแตกแยก หากทำได้สำเร็จ จะนำไปสู่การผสมผสานพลัง (Synergy) ในทุกภาคส่วนของไทย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันวิจัย ประชาชนท้องถิ่น เยาวชนคนรุ่นใหม่ ตลอดจนประชาชนทั่วไปเพื่อช่วยกันปรับโครงสร้างและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ต่อไป

บรรณานุกรม

- จางเหวยเหวย. (2564). China Now จีนก้าวนำ วาทกรรมแดนมังกรบนเวทีโลก.(รศ.ดร. หยางลี่โจว, ผู้แปล). กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ,
- ดอน นาครทรรพ. (2565). “ไทยกับจีน บนเส้นทางสู่ประเทศรายได้สูง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :<https://thestandard.co/thailand-and-china-on-road-to-high-income-countries/>.
- สถานเอกอัครราชทูตสาธารณรัฐประชาชนจีนประจำประเทศไทย. (2563). “สี่ จิ้นผิงประธานาธิบดีจีนกล่าวคำปราศรัยในที่ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับงานเศรษฐกิจและสังคม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :<https://www.facebook.com/ChineseEmbassyinBangkok/posts/3305580649488717>.
- สี่จิ้นผิง. (2559). สี่จิ้นผิง ยุทธศาสตร์การบริหารประเทศ. กรุงเทพฯ : มติชน.
- หลิน อี้ฟู่.(2560). เศรษฐกิจจีน : ปริศนา ความท้าทาย และอนาคต. (อักษรศรี พานิชสาส์น, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ ส พับลิชชิง เฮาส์.
- อักษรศรี พานิชสาส์น. (2554)”.เศรษฐกิจจีน ในมุมมองนักเศรษฐศาสตร์ไทย. กรุงเทพฯ : โอเพ่นบุ๊ก,
- อู๋ เฉียวยี่, พลตรี. (2561). “ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการพัฒนาประเทศจีนในห้วง 40 ปี ของการปฏิรูปและเปิดประเทศ”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- เอลิซาเบท อีโคโนมี. (2561). การปฏิวัติครั้งที่สาม สู่แผ่นดินจีนยุคใหม่ ภายใต้ผู้นำตลอดกาล สี่ จิ้น ผิง. (ถังหลง, ผู้แปล). กรุงเทพฯ : เกรท ไอเดีย.
- Alice Tsang. (2022). “Economic and Trade Information on China”. (online).Available : <https://research.hktdc.com/en/article/MzlwNjcyMDYx>,
- Chris Buckley. (2020). “Xi’s Post-Virus Economic Strategy for China Looks Inward”. (online). Available : <https://www.nytimes.com/2020/09/07/business/china-xi-economy.html>,
- Lowell Dittmer.(2021). China’s Political Economy In The Xi Jinping Epoch: Domestic And Global Dimensions. World Scientific Pub Co Inc.
- The Economist.(2020). “China’s ‘dual-circulation’ strategy means relying less on foreigners”. (online). Available :<https://www.economist.com/china/2020/11/05/chinas-dual-circulation-strategy-means-relying-less-on-foreigners>.
- TuuliMcCully. (2020). “China’s Dual-Circulation”. (online).Available : <https://www.scotiabank.com/ca/en/about/economics/economics-publications/post.other-publications.insights-views.china-s-dual-circulation--november-182020-.html?fbclid=IwAROSf2Np9d6oXXueMWKizzOjJqXw92j-p67wzbiPughdJelUg-6hcw8kqTA>.
- Xinhua. (2017). “Xi presents new CPC central leadership, roadmap for next 5 years”. (online). Available :http://www.xinhuanet.com/english/special/19_cpcnc/index.htm.
- Yasheng Huang. (2008). Capitalism With Chinese Characteristics: Entrepreneurship and the State.Cambridge University Press.